

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Ordo Ministrandi Sacramentum extremae vnctionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

Infirmis autem, qui sana mente dum erant, illud petierunt, aut verisimile est, quòd petijissent; etiam si postea in amentiam inciderint, uel ratione, sermone uel uti desierint, ministrabitur item.

Si uerò dum infirmus amentia phrenesive laborat, uerimile sit, ut indecorè, aut spurcè, impure uel aliquid agat; quo irreuerentia sacramento huic fiat; non uiget, nisi alicuius complexu ita teneatur, ut firmus stabilisq; hæreat.

Cæcis, surdis, mutis, paralyticis, quamuis eo sensu uel uident, uel loquendi, uel ambulandi semper caruerint, præbebitur: peccare enim potuerunt per internas potentias, quibus ea membra respondent.

Item ei ministrari debet, qui fortè dum est in articulo mortis, sit baptizatus.

Quæ præparatio ad extremam Vnctionis sacramentum adhibenda.

Quoniam nihil sacramenti gratiam magis impedit, quam mortiferi alicuius peccati conscientia: idcirco in eo ministrando usum consuetudinemq; hanc tenebit, ut si fieri potest, infirmum non ante unget, quam peccata confessus sit, ac præterea sacramentum Eucharistiam sumperit, at saltem sit confessus; si fortè non potuerit infirmus ob stomachi, gutturisue impedimentum sanctissimam communionem sumere.

Si quem uerò de repente morbi vis occuparit, ut neque confiteri, neque communicare potuerit; ex aliqua tamen contritionis, aut pietatis significatione conicitur, eum uelle sibi hoc sacramentum extremæ unctionis ministrari: tunc Parochus ministrabit.

Quò diligentius item infirmum præparet, præter alia, quæ ei de vi, salutariibusque fructibus huius sacramenti ut supra dictum est, diligenter exponet, hoc etiam persuadabit, ut ea fide se unget, dum præbeat, qua olim, qui ab sanctis Apostolis sanandi erant, se ipsos offerre consueuerunt. in primis autem animæ salus, deinde etiam corporis ualutudo, cum conditione, si ad æternam gloriam profutura sit, expetenda est.

Tum uerò demonstrabit, illum dubita-

re non debere, quin sanctæ illæ preces à Deo exaudiantur, quibus ipse Parochus, sacerdosue, ecclesiæ, & Domini personam gerens, utitur ad huius sacramenti ministrationem.

Decebit etiam maximè eam corporis præparationem adhibere, ut partes ungentis prius abluantur, quantum comòde fieri possit, ad sacri olei reuerentiam, præsertim quæ sordes solent magis contrahere.

Quoties hoc sacramento utendum est.

Intelliget Parochus, infirmum, quam diu in eadem ægrotatione, & in eodè mortis periculo uersatur, semel tantum esse extrema unctione liniendum. Quòd si unctione suscepta conualuerit, quoties postea in uitæ discrimen inciderit, toties hoc sacramentum ei adhibebitur. Item in morbis quibusdam diuturnis, puta in hydropisi, si ob mortem impendentem quis unctus fuerit, & euaserit; deinde ex eodem morbo in alium similem casum, & periculum mortis rursus inciderit; rursus etiam ungi debet.

ORDO MINISTRANDI Sacramentum extremæ unctionis.

Parochus uocatus ad ministrandum Sacramentum extremæ unctionis, omnibus ijs, quæ mox supra præscripta sunt, rectè animaduertis, & præparatis; ut parochiæ suæ fideles excitet ad orandum pro infirmo, & conuocet suæ parochiæ sacerdotes alios, clericosue, quorum ministerio ut supra dictum est, in administratione utatur; campanæ signum statim dandum curabit, quòd à signo communionis distinguatur.

Mox uerò indutus superpelliceo & stola violacea, accipit uas olei sacri.

Clericus indutus superpelliceo uas feret aquæ benedictæ cum aspersorio, & libum hunc sacramentalem.

Curabit etiam crucifixi paruam imaginem afferri, si fortè ea ægroto desit. item cereum laterna inclusum: idq; per clericum, si adsit.

Tintinnabulum uerò non adhibebitur. Dum in uia est, & ad ægrotum accedit, psal-

psalmum quinquagesimū dicit, & alias
pias preces. Cubiculū autem, vbi ægro-
tus iacet, ingrediens, dicit.

℣. Pax huic domai.

℞. Et omnibus habitantibus in ea.

Tunc vas olei sacri reponit in men-
sa præparata, vbi candela accensa sit.
deinde dicit.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Oratio.

Deus qui benedixisti vestigia Apo-
stolorum tuorum Petri, & Pauli,
atque Andreæ, dignare benedicere do-
mum istam, atque ingressum istum. Ex-
pelle hinc Domine omnes insidias dia-
boli; & reple eam omni gaudio, lætitia,
sanitate, & pace; & fac eam abundare
omnibus bonis: vt de tua largitate sem-
per abundet, & Angelus tuus bonus sem-
per eam in pace custodiat. Per dñm &c.

℣. Propitius sit nobis omnipotēs, & mi-
sericors Deus, qui fecit cœlum & ter-
ram, & benedicat nos. ℞. Amen.

Hic aqua benedicta Parochus ægrotum
ad similitudinē crucis aspergit, & astan-
tes, & cubiculum item, dicens.

℣. Pax, & benedictio Dei omnipoten-
tis, patris, & filij, & spiritus sancti, de-
scēdat super domum istam, & super om-
nes habitantes in ea. ℞. Amen.

Alperione peracta, & crucifixi etiam
imagine ante oculos ægroti collocata,
Parochus ab illo quærit, an aliquid ha-
beat, recordeturve, quod confiteri ve-
lit: siquē nihil quidquam habet, cleri-
cus versus sacram imaginem & Paro-
chum genuflexus, monet ægrotum, & cæ-
teros omnes, signum crucis sibi adhibe-
re: & ipse signans se, dicit: In nomine
patris, & filij, & spiritus sancti. Amen.
& manibus iunctis confessionem gene-
ralem dicit, ægrotō si potest, cum eo sal-
tem submissa voce pronunciantē, aut sal-
tem attentē audientē: percutitq; ter pe-
ctus ad ea verba, mea culpa &c.

Confiteor Deo omnipotenti &c.

Deinde Parochus manibus iunctis dicit.

Miseretur tui omnipotens Deus, &c.

Deinde signum Crucis dextra formans
versus ægrotum, dicit:

Indulgentiam absolutionem &c.

Postea omnes qui adiunt, & præser-
tim familiam præsentem, genibus fle-

xis orare iubet: tum is genibus etiā
flexis, dicit vnā cum alijs presbyteris,
vel clericis, si plures intersunt, si mi-
nus, cum vno, psalmos pœnitentiales,
& litanias vt mox infra, si tempus da-
tur: alioqui si non datur, vt supra, dum
ab alijs psalmi, & litanie dicuntur, ipse
stata formula inferius descripta vnget.

℣. Deus in adiutorium meum intende.

℞. Domine ad adiuuandum me festina.

Gloria patri, &c. Sicut erat in prin. &c.

Antiphona. Infirmus sum. Psalmus 6.

Domine ne in ira tua arguas me &c.

vsque ad finem. Gloria patri, &c.

Antiphona. Infirmus sum sana me do-
mine Deus meus.

Antiphona. Sperantes in domino.

Psalmus 31. Beati quorum remissæ sunt

iniquitates, &c. vsque ad finem.

Gloria patri, &c.

Antiphona. Sperantes in domino mise-
ricordia circundabit.

Antiphona. Intende in adiutorium.

Psalmus 37. Domine ne in ira tua ar-
guas me, &c. vsque ad finem.

Gloria patri, &c.

Antiph. Intende in adiutorium meum

domine Deus salutis meæ.

Antiphona. Peccaui domine.

Psalmus 50. Miserere mei Deus secun-
dum magnam &c. vsque ad finem.

Gloria patri, &c.

Antiphona. Peccaui domine, peccaui, &
iniquē egi; munda me à peccatis meis:

quia potens es, miserere mei.

Antiphona. Clamor noster domine.

Psalmus 101. Domine exaudi orationē
meam, & clamor meus &c. vsq; ad finē.

Gloria patri, &c.

Antiphona. Clamor noster domine ad
te perueniat.

Antiphona. Fiant domine.

Psalmus 129. De profundis clamaui ad
te domine &c. vsque ad finem.

Gloria patri, &c.

Antiphona. Fiant domine aures tuæ in-
tendentes in vocem orationis meæ.

Antiphona. Exaudi me.

Psalmus 142. Domine exaudi orationē
meam: auribus percipe &c. vsq; ad finē.

Gloria patri, &c.

Antiph. Exaudi me dñe in tua iustitia: &
non intres in iudicium cum seruo tuo.

Anti-

Antiphona. Infirmorum propitiator, abiectorum protector, desperandorum saluator, Deus patris mei, & Deus hereditatis Israel, dominator celorum, & terræ, creator aquarum, rex totius creaturæ tuæ, exaudi preces nostras.

Deinde dicuntur Litanie.

Quibus absolutis dicit. Pater noster. Secretò.

✠ Et ne nos inducas in tentationem.

℞. Sed libera nos à malo.

✠ Adiutoris nostri in nomine Dñi.

℞. Qui fecit celum, & terram.

Credo in Deum. Secretò.

✠ Carnis resurrectionem.

℞. Vitam æternam. Amen.

✠ Saluum fac seruum tuum.

℞. Deus meus sperantem in te.

✠ Mitte ei domine auxiliũ de sãcto.

℞. Et de Sion tuere eum.

✠ Nihil proficiat inimicus in eo.

℞. Et filius iniquitatis non adiciat nocere ei.

✠ Esto ei dñe turris fortitudinis.

℞. A facie inimici, & persequentis.

✠ Domine exaudi orationẽ nostrã.

℞. Et clamor noster ad te perueniat.

✠ Exurge Christe, adiuua nos.

℞. Et libera nos propter nomen tuũ.

✠ Dominus vobiscum.

℞. Et cum spũs tuo.

Oratio.

Quam super ægroũ Parochus stans, manumq; dexteram illi imponens dicit. quod idem faciunt reliqui sacerdotes, qui adfunt.

Santum, ac venerabile nomen gloriæ tuæ inuoco, excelsè Deus, pater omnipotens, qui fecisti celum, & terrã, mare, & omnia que in eis sunt. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, qui in altis habitas, & humilia respicis; respice super impositionem manuum, quam facimus super hunc famulum tuũ. N. quæ manus spiritualiter operentur super eum. Da ei Domine sanitatem corporis, & integritatem mentis, longanimitatem vitæ, prosperitatem in valitudine; & ab omni inquietudine inimici libera eum, qui liberaſti filios Israel de terra Aegypti, Petrum de custodia carceris, Paulum de vinculis, Susannam de falso crimine, Danielelem de la-

culeonum, tres pueros de camino ignis ardentis, Ionam de profundo maris, Lot de Sodomis. Ita ei miserearis domine, qui misertus es ciuitati tuæ Ninive. Domine sis ei adiutor, protector, atque defensor, sicut fuisti puero tuo Dauid ad expugnandum Goliath: & aperi oculos cordis eius ad cognoscendum voluntatem tuam, sicut aperuisti oculos ca pitis Tobie ad videndum visibilia: & perduc eum ad regnum tuum cœleste. Per dominum nostrum. &c.

His precibus peractis, vel dum peraguntur, vt supra dictum est, Parochus pollice intincto oleo sacro vngit in formam crucis has septem corporis infirmi partes, oculos, aures, nares, os, manus, pedes, ac renes. Dumq; vngit, verborum formam, vt infra in singulis partibus profert, crucis signum singulis etiam adhibendo. Vbi verò vnquamque partem vnxit, ipsemet, aut Sacerdos alius si adest, aut clericus sacris ini tiatus, partem inunctam continuo tergit bambacio, quod in vase mundo ponitur ad eum vsum parato, quod secum portandum curabit; quodq; deinde peracta tota vnctione ad ecclesiam deferretur, & ibi cõburitur: cineres verò projiciuntur in sacrarium.

Ad oculos, primò de xterum, deinde sinistrum.

Per istam vnctionem, & suam piſſimam misericordiam ✠ indulgeat tibi Dominus quidquid per visum deliquisti. ℞. Amen.

Ad Aures. Per istam &c. ✠ indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum deliquisti. ℞. Amen.

Ad Nares. Per istam &c. ✠ indulgeat tibi Dominus quidquid per olfactum deliquisti. ℞. Amen.

Ad os, labris cõpressis. Per istã &c. ✠ indulgeat tibi Dñs quidquid per gustum, & locutionẽ deliquisti. ℞. Amen.

Ad manus. Per istam &c. ✠ indulgeat tibi Dominus quidquid per tactũ deliquisti. ℞. Amen. Sacerdoti infirmo non interius, sed exterius manus vngatur, vt supra dictum est.

Ad pedes, in plantis. Per istam &c. ✠ indulgeat tibi Dominus quidquid per gressum deliquisti. ℞. Amen.

S Ad

Ad renes. Per istam &c. I ndulgeat tibi Dominus quicquid per lumborum delectatione deliquisti. R . Amen. Mulieri renes non vnguntur, vt dictum est.

Postea Parochus digitum pollicem, quo vnxit, medulla panis bene fricat, & aqua abluit in vase supradicto: tum manutergio abstergit, ablutiois vero aquam cum micis refert in Sacrarium.

His finitis dicit sequentes orationes ad ægrotum versus, manibus extentis.

V . Dominus vobiscum.

R . Et cum spiritu tuo.

Oratio.

Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus omnium Patriarcharum, & omnium sanctorum, Deus vniuersæ creaturæ conditor: qui dixisti Apostolis tuis; Ite, sup̄ egros manus imponite; demonia eijcite; qđ gratis accepistis, gratis date: vbi nos indigni, & peccatores manus in tuo nomine imponimus, tu domine tuam spiritalē impone digneris. Per dominum nostrū &c.

Oratio.

Domine Deus, qui per Beatū Apostolum tuum Iacobum dixisti; infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuia bit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei: cura quesumus redemptor noster gratia sancti Spiritus languores istius infirmi; sana vulnera, eiusque remitte peccata, atque dolores cunctos cordis, & corporis ab eo expelle, plenamq; ei interius exteriusq; sanitatem misericorditer redde: vt ope misericordiæ tuæ restitutus, & sanatus, ad pristina pietatis reparetur officia. Qui viuus &c.

Orationes sequentes alternatim, si plures adsunt sacerdotes, dicuntur singularæ cum, [Dominus vobiscum,] & concluduntur item singularæ: [Per Dominū.] &c. Si vero Parochus solus est, ipse singularas dicit: primæq; tantum præponit, [Dominus vobiscum.] & vltimam solum concludit, Per dominum. &c.

V . Dominus vobiscum.

R . Et cum spiritu tuo.

Oratio.

Respice domine famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem: & animam refoue quam creasti. Vt castigationibus emendatus, cōtinuō se sentiat tua medicina saluatum.

Deus qui facturæ tuæ pio semper dominaris affectu: inclina aurem tuam supplicationibus nostris: & famulū tuū aduersa valetudine corporis laborantem placatus respice: & visita eum in salutari tuo: & cœlestis gratiæ præsta medicinam.

Omnipotens sempiternæ Deus, salus æterna credentiū, exaudi nos pro famulo tuo, pro quo misericordiæ tuę imploramus auxilium: vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi referat actionem.

Deus qui B. Petrum Apostolum misisti ad Tabitham famulam tuam, vt eius precibus suscitaretur ad vitam: exaudi nos quesumus: & famulo tuo, quem in nomine tuo visitat nostra fragilitas, exorata medicinæ tuæ medela lubueniat.

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxilij tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem: & ope misericordiæ tuę adiuto salutiferam regni cœlestis tribue medicinam: Per dominum nostrum &c.

V . Dominus vobiscum.

R . Et cum spiritu tuo.

Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison.

V . Benedicat, & exaudiat nos Deus.

R . Amen.

V . Procedamus cum pace.

R . In nomine Christi.

V . Benedicamus Domino.

R . Deo gratias.

V . Pax, & benedictio Dei omnipotentis patris I & filij I & spiritus S sancti descendat super te, & maneat semper. R . Amen.

Quæ Parochus aget post ministracionem.

Parochus ministrato sacramento extremæ vnctionis, si videt spatium vitæ esse, antequam discedat, ægrotum alloquetur, & consolabitur breuibus, ac suauibus, ardentibusque verbis: quibus il-